

מפעילות ועד הלשון

א. בועדות המקצועיות

הועדה למונחי החשמל בתל-אביב, שהפסיקה את עבודתה בקיץ סמוך למאורעות, חזרה לעבודתה באלול. עם גמר המלון השמושי לטלפון ולטלגרף ממשיכה הועדה את עבודתה בחבור המלון הכללי לחשמל (חלק ב' של ש ל ו מ ן) – את ישיבותיה האחרונות הקדישה הועדה לקביעת מונחים לפיסיקה לצרכי בחינות הבגרות של ממשלת ארץ ישראל. בהתאם לבקשת מחלקת החנוך של הממשלה. בתור יועץ משתתף בישיבות הועדה הד"ר סמבורסקי מהאוניברסיטת העברית. בירושלים.

לחבר הועדה לחשמל ה' יחיאל גרינפלד מלאו שבעים שנה. בחגיגת יובלו השתתפו חברי ועד הלשון ביחד עם נשיא הועד. המנוח ד"ר א. מ. מזיא. הועדה לבוטניקה גומרת את עבודתה ומכינה לפרסום ב"לשוננו" את רשימותיה.

ב"כ הועדה לצבעים ד"ר יוסף ריבלין גומר את העבודה אשר הוטלה עליו להכין רשימת הצבעים בערבית. לפי הצעת הפרופ' פרנקל, מנהל המכון למתימטיקה של האוניברסיטה העברית. מתיסדת ועדה למונחי המתימטיקה שתהיה משותפת לוועד הלשון ולאוניברסיטה. הוזמן להשתתף בוועדה זו בתור חבר מן החוץ הפרופ' יחיאל מיכל גוטמן מברסלוי.

הועדות למלאכה, למונחי דפוס, לסתות, לכלים ולתבשילים ולחקלאות תחדשנה בזמן הקרוב את עבודתן.

ב. דין וחשבון על עבודת ועד הלשון העברית וחברת

"אמוני הלשון העברית"

בירחי סיון תרפ"ט – טבת תר"ץ

בקשר עם הקונגרס הציוני הט"ז בציריך הרחיבה לשכת חברת "אמוני הלשון העברית" את פעולתה כלפי חוץ. התנהלה פעולת-הסברה של צרכי-הלשון

בעתונות וגם נשלחו מכתבים לחברי הועד הפועל הציוני ולצירים שנבחרו לקונגרס. נתפרסם כרוז מיוחד אל צירי הקונגרס, שנשלח לציריך ביחד עם כתבי ועד הלשון. כמו כן נשלחה הצעה רשמית לוועדת התקציב של הקונגרס התומה בידי חברי ועד הלשון.

חברי הועד ח. נ. ביאליק וי. ל. גולדברג ומוזכיר הועד ד"ר ש. איזנשטדט, שיצאו סמוך לקונגרס לחוץ לארץ, קבלו על עצמם לישא וליתן עם עסקני הקונגרס בדבר אשור תקציבו של ועד הלשון.

אחרי משא ומתן בוועדת התקציב ובאספת הקונגרס במוצאי שבת ט' אוגוסט, שבה הגנו על תקציב הועד ה' מ. אוסישקין, מ. דיזנהוף, ד"ר ב. מוסינזון, גב' ש. פרסיץ ובאיכח סיעת הפועלים ש. יבנאלי, א. קפלן, ב. כצנלסון, א. הרצפלד וד. רמז אושר לוועד הלשון סך של 250 לא"י לשנה (במקום 500 שהוצעו בוועדת התקציב).

ההנהלה הציונית בארץ ישראל התחילה לשלם את הסך הנ"ל בשעורים חדשיים מר"ח אוקטובר 1929.

אחרי הקונגרס בקרו נשיא הועד ח. נ. ביאליק ומוזכיר הועד ד"ר ש. איזנשטדט בכרלין במשך שבועות אחדים ובאו בדברים עם קהלת ברלין ועם שורה של עסקנים וחכמים לשם הסבר תעודת הועד ובסוסו החמרי. בכ"ה בספטמבר היתה בבית העם העברי (רחוב גרולמן 36) אספה פומבית שבה הרצה מוזכיר הועד על תחית הלשון העברית בארץ ישראל ועבודת ועד הלשון, הרצאה אשר עוררה התענינות מרובה. ח. נ. ביאליק עמד על שאלות תחית הלשון ופעולת הועד בהרצאתו הפומבית אשר הרצה באולמי בני ברית בכרלין.

קהלת ברלין ובתי הספר העברים בכרלין נרשמו כחברים לחברת אמוני הלשון העברית.

לאחר חזירתם של חברי הועד והמוזכיר לארץ בחודש נומבר המשיך הועד בעזרת הידידים שרכש בגולה את פעולתו המאומצת להרחבת חוג אמוני הלשון העברית. נשלחו חוזרים מיוחדים לקהלות באירופה ובאמריקה. — עירית תל אביב נרשמה כחבר ב-אמוני הלשון ותרמה 24 לא"י לשנה. עומדים להוסד סניפים של החברה בחיפה ובפתח תקוה.

לפי הצעת נשיא הועד ח. נ. ביאליק נגשה אגודת בני ברית בארץ ישראל לפעולת אסף כסף לשם יסוד אקדמיה של הלשון העברית בארץ ישראל.

לרגל הסתעפותה והתרחבותה של העבודה שנה הועד ממנהגו להתאסף פעם בשנה לאספה כללית, ונכנס שלש פעמים לשיבות: בב' כסלו, ובכ' ובי' טבת וגם קבע אספה שלישית לכ"א טבת.

הישיבה הראשונה היתה מוקדשת למסירת דין וחשבון על עבודת הועד במשך ירחי-הקיץ ועל נסיעת חברי-הועד והמוזכיר לחו"ל. כמו כן דנו באותה ישיבה על הזמנת עובדים מדעיים בשכר ועל הדרכים לבסוסו החמרי של הועד, והחליטו: 1) לבחור ועדה מיוחדת מרכבת מחברי-הנשיאות ומחברי-הועד ה' ש- בן ציון וא. מ. ליפשיץ, שישאו ויתנו בשאלת הזמנת-המומחים ויבאו בדברים עם האנשים הראויים לכך. 2) לשלוח חוזר מיוחד אל בתי-הספר העברים בארץ ובחו"ל ולהציע להם להצטרף לחברת "אמוני הלשון העברית" (תשלום מינימלי של $1/2$ דולר לשנה מכל כחה) ולחתום על "לשוננו". 3) לפנות אל הקהלות בחוץ לארץ בדבר הרמת תרומות לחברת "אמוני הלשון העברית". 4) להמשיך את הפעולה לשם רכישת חברים תורמים ל"אמוני הלשון" בארץ. 5) לבחור ועדה מיוחדת (ח. נ. ביאליק, י. ל. גולדברג, י. גרובסקי, י. ח. רבניצקי) לעניני התקציב/ 6) לקבע תקנות-חובה לועדות המקצועיות.

בישיבת כ' כסלו השתתפו חברי הועד מירושלים ומן החברים שבתל-אביב בא רק י. ל. גולדברג. בישיבה זו נמשך המשא ומתן בדבר הזמנת-מומחים וגם נתקבל התקציב לשנת 1930, שהוגש ע"י הועדה לעניני התקציב.

ישיבת הועד ביום י' בטבת, שהיתה צריכה לשמש המשך לישיבה הקודמת, נהפכה מחמת מותו הפתאומי של נשיא הועד ה' א. מ. מזיא לשיבת-אבל. הישיבה היתה בביתו של המנוח ובנוכחותם של בני משפחתו.

ה' ח. נ. ביאליק פתח את הישיבה, ואמר: נאספנו הנה היום לישיבה יוצאת מן הכלל. נעדר מתוכנו נשיאנו הד"ר א. מ. מזיא, ותעודתנו היום היא להציב מצבת נצח לעבודתו הפוריה, המסורה והנאמנה בועד הלשון. חברו הותיק ה' דוד ילין יספיד אותו ויספר על פרשת עבודתו. כמו כן מוטל עלינו לדון על הצעות חשובות להקמת מצבה לזכרו ולבצור עבודת הועד שהיתה יקרה לו כל ימיו.

ה' דוד ילין קם להספיד את המנוח וכל חברי הועד מכבדים את זכרו בקימה - לפני שבועים - אמר ה' דוד ילין - הוחלט על אספה זו, שהיתה צריכה להיות בנוכחותו וכיום היא נהפכת לאספת-אבל. אין להאריך בדברים על חברנו המנוח במסבה זו של חברים שעבדו אתו יחד את עבודת הקדש של הלשון. המנוח ראוי לשם חבר ותיק, הוא התמסר לעבודת הועד בכל נפשו. הוא השתתף בקביעות בכל הישיבות ושום מחלה וטרדה לא מנעהו מזה. אחרי מותו של בן-יהודה היה הוא היחידי שהיה דואג ומיצר לעבודת הועד. הוא היה חרד לכל מלה

שתקבע כהלכתה ושלא תפגם צורתה והיה מקפיד לקבל את כל הרשימות כדי לפשפש במלונים ולמצא פתרון לכל שאלה שמושית, שנתעוררה עם מהלך תחיתה של הלשון. מלבד זכרונו הרב ובקיאותו העצומה בכל גנזי הספרות היתה מרובה ידיעתו בכל ענפי המדע, ביחוד ברפואה ובהנדסה. הוא לא חשך את נפשו מכל עמל ורכש לעצמו את הספרים ואת כתבי-היד במקצועות אלה וכל הון וטרח לא יקרו לו. הוא הלך גם ללונדון לחפש את כתבי-היד הנחוצים לתעודתו במוזיאון הבריטי. הוא סדר לו בית ספרים מלא ומושלם. כל כחותיו ורעיונותיו היו מוקדשים ללשון העברית ולועד הלשון. הוא למד ערבית בהתמדה ובכח נעורים לשם קריאה ועיון בספרי רפואה קדמונים. כמה פעמים לא היה בידי הועד לעבוד בנריונות הרצויה והמנוח לא יכול היה להמתין והיה משיב תשובות לשואלים בשם עצמו וכל הזקוק לתשובה נאותה ומהירה היה פונה אליו. כמורה לתורת-הבריאות בבית המדרש למורים היה מסור למקצועו זה לא רק בתור מקצוע. כי אם מתוך חבה עמוקה ללשון ומתוך שאיפה להפיץ בעזרת המורים לעתיד את מונחי-הטבע והרפואה בתוך המוני הישוב.

הוא היה מדיק בעבודתו ומעמיק לחקור ומשום זה היה מקפיד על הצעותיו. אולם הוא היה גם נכנע לרוב. היה מקבל את דעת חבריו. כל מלון חדש שהיה יוצא לאור וכל רשימה של מונחים היה מבקר, בודק ומנתח, כיד הבקיות והכשרון שלו. הוא הקפיד על טהרת הלשון ושמר על דרכי-המסורת שלה והיה זהיר להשלים את לקויי הלשון רק מתוך לשונות שמיות אחרות.

קנאתו לשפה העברית היתה גדולה כל כך, עד ששמח בכל פעם כשהיה מוצא בשפות אירופיות מלים שיסודן, לפי דעתו, בשפה העברית. קנאותו היתה גדולה גם לכבוד של הלשון. כשקמה המלחמה מצד משכילי חוץ לארץ נגד חדושי-הועד וכנו אותו בשם -בית חרושת למלים", יצא המנוח בכל פעם להגן ביד רמה על כבוד הלשון החיה. וביחוד יצא ביד רמה נגד ד"ר ש. ברנפלד, שבא ללעוג ולעקץ את ועד הלשון. בכל פעם שהתנהלה מלחמה נגד ועד הלשון או נעשה נסיון להחליש את כח-סמכותו יצא למלחמת תנופה. כאשר נוסדה בתל-אביב ועדה של סניף המורים שרצתה לעסוק בחדוש הלשון לעצמה. נסע המנוח שמה וביחד עם אחד העם ז"ל ראה לפשר בענין זה ולהחזיר את עטרת ועד הלשון ליושנה. שמחת חייו היתה פעולתו לחדוש הלשון.

הוא גם השתתף לפני עשרות שנים ביצירת התיאטרון העברי הראשון בארץ. שראה אותו כמכשיר חשוב להפצת הלשון, ועזר לו בכל כחו. בתור איש מחונן בכשרון מוסיקלי חבר גם מנגינות לשירי אימבר שנכנסו למחזה "זרבבל", המחזה הראשון שהוצג בעברית בארץ ישראל.

עבודת חייו היתה חבור מלון מדעי בטבע וברפואה. למטרה זו דלה מכל

המקורות שבאו לידו. היו לו הרבה כתבים וענינים לפרסם, אבל הוא לא מהר, מחמת שלא רצה לפרסם את הדברים קטעים קטעים. הוא הסתפק רק במה שפרסם את חדושו במלנו של בן יהודה.

ואנחנו, חברי ועד הלשון, רואים לפנינו את החובה הקדושה, המוסרית, שאין להשתחרר ממנה, לסדר ולהשלים אחרי פטירתו את עבודת-חייו ולהוציאה לאור. זוהי המצבה הראויה לחבר ותיק, שהקדיש את עצמו כל ימיו לעבודת ועד הלשון. ה' ה' ני' ביאליק משלים את דברי-ההספד וקורא את שמות הכתבים, אשר נשארו בעזבונו של המנוח.

(א) ספר אסף היהודי הרופא, צלומים מכי מיונכן ואוקספורד, עם הערות, מוכן לדפוס; המנוח היה אומר, כי יש לעיין עוד בכ"י של הספר ולסדר את הביבליוגרפיה הנחוצה, ודבר זה טעון השלמה.

(ב) שתי חוברות של מונחי הלשון (א"ב עברי ולועזי) לספר הנ"ל.

(ג) מונחים לחכמת-הנתוח, בתרגום לשפות לועזיות.

(ד) רשימות מונחים בשביל ועד הבריאות של ההנהלה הציגנית (עד

אות L).

(ה) רשימות למלון הגדול במדעי הטבע אותיות A — C. מכאן ואילך אלפי פתקאות מלוקטות הטעונות סדור ועבוד, כמו כן פתקאות מכל הקאנון ערביות, עבריות ולועזיות לחוד.

(ו) פרקי משה להרמב"ם עם רשימות עבריות וערביות של המונחים.

(ז) הערות רבות בספרים מודפסים ("כמו מדרש הרפואה") וגם רשימות

מונחים שחבר בשביל מוסדות שונים.

זהו עזבונו של המנוח, ועד הלשון יעשה את הכל, כדי להשלים ולפרסם את הכתבים החשובים. אולם הכל תלוי ברצון המשפחה ובהשתתפותה החמרית, כי נחוצים לכך אמצעים מרובים והמשפחה הודיעה, כי היא מוכנה לעשות כל מה שבכחה כדי לעזור לוועד הלשון.

מלבד זה יש צורך להמשיך את עבודתו של המנוח במדור מיוחד, שיקרא בשם מכון ללקסיקוגרפיה הטבעית והרפואית על שם ד"ר א. מ. מזיא. המשפחה רוצה שכל הספרים והכתבים ישארו במקומם וכי מלבד שני החדרים של הספרייה יפנה חדר שלישי בשביל ישיבות הועד והועדות.

ואם תצרך פעם אקדמיה ללשון העברית יהיה ועד הלשון חלק בלתי נפרד

ממנה.

אין עדיין הזמן מוכשר לעסוק בפרטי-התכנית. אלה הם רק יסודותיה הכלליים.

זכרונו של המנוח יהיה שמור לא רק בכתביו ובתולדות ועד הלשון, כי אם

יש לו עולם הבא אנונימי, יש לו השארות נפש באוצרה הנצחי של הלשון.

הועד מחליט פה אחד:

(1) לתלות את תמונתו של המנוח בבית הועד. (2) ליסד מכון ללקסיקוגרפיה רפואית וטבעית על שמו, לשם הוצאת כתביו של המנוח וכתבי חכמים אחרים במקצוע זה. (3) להניח יסוד לבית-ספרים במקצוע הבלשנות ליד ועד הלשון על שם המנוח (קטלוגיזציה מפורטת של ספרי המנוח). (4) למסור לחברי-הנשיאות לבוא בדברים עם המשפחה בדבר פרטי הגשמת ההחלטות וקביעת התקציב. (5) לסדר ביום השלישי לפטירתו הספד פומבי בהשתתפות מוסדות מדעיים אחרים. (6) למנות כגזבר זמני במקום המנוח את חתנו ה' צבי איזקסון.

בחירת באי-כח מצד ועד הלשון לועדת האקדמיה ללשון העברית המשותפת עם „בני ברית“ נדחית לאספת הועד הקרובה שתהיה ב־כ"א טבת בתל-אביב.

תקנות-חובה בשביל הועדות המקצועיות שעל יד ועד הלשון העברית בארץ-ישראל

1. כל אחד מחברי ועד הלשון העברית חייב להצטרף לאחת הועדות הקיימות בעירו ולהשתתף בעבודתן.
2. כל חבר שלא הסכים להצטרף לאחת הועדות או שלא השתתף למעשה בעבודתה של אותה הועדה שנתמנה לחבר בה במשך שנה בלי סבה מספקת נמחק מרשימת חברי ועד הלשון.
3. הועדות מתמנות על-ידי הנשיאות לפי מדת הצרך השמושי ובחירתן מתאשרת על-ידי אספת ועדי ירושלים ותל-אביב.
4. כל ועדה מרכבת משלש חברי ועד הלשון ומשני מומחים למקצוע הנדון, אם אין מומחה לאותו מקצוע בין חברי ועד הלשון.
5. יש רשות לועדה לצרף אליה חברים חדשים מן החוץ רק בהסכמת הנשיאות.
6. נתונה רשות לכל חברי ועד הלשון שאינם חברים לועדה הנדונה להשתתף לפי רצונם בישיבותיה.
7. כל ועדה בוחרת לעצמה יושב ראש ומזכיר וקובעת לפחות יום אחד בשבוע לישיבותיה.
8. כל ועדה קובעת לעצמה מקום מתאים לישיבותיה ומודיעה את כתבתה ללשכת הועד.

9. יושב ראש הועדה אחראי לעבודתה כלפי ועד הלשון והוא חייב למסור דין וחשבון על עבודה זו בחלק הידיעות של „לשוננו“ ובאספות השנתיות של ועד הלשון.
10. התקנות שנתקבלו על-ידי ועד הלשון בשנת תרע"ב והקובעות את סדר עבודתו הפנימית (1. תפקיד הועד. 2. עבודת הועד. 3. המקורות) משמשות הוראות-חובה בשביל כל הועדות עד היום הזה. התקנות הללו נתפרסמו בחוברת א' של „זכרונות ועד הלשון“ ונשנו בחוברות א"ב-ג, מהדורה שניה, ירושלים תרפ"ט עמ' 7-8.
-

ת ק צ י ב ועד הלשון העברית בארץ-ישראל – לשנת תר"ץ

הכנסה:

מאת ההנהלה הציונית	250	לא"י	לשנה
מאת ה' י. ל. גולדברג בתל-אביב	300	"	"
מאת ד"ר א. מ. מזיא בירושלים	50	"	"
מאת עיריית תל-אביב	24	"	"
מאת מוסדות אחדים לשם הוצאת מלונים מקצועיים	50	"	"
מאת חברי „אמוני הלשון העברית” בארץ-ישראל	132	"	"
מאת חברי „אמוני הלשון העברית” בחו"ל	60	"	"
ממכירת הרבעון „לשוננו”	240	"	"
ממכירת שאר כתבי הועד	50	"	"

בסך הכל... 1156 לא"י לשנה

ת ק צ י ב ועד הלשון העברית בארץ-ישראל – לשנת תר"ץ

הוצאה:

ההוצאת „לשוננו": ניר, דפוס, שכר עריכה ושכר סופרים	340	לא"י	לשנה
כל חוברת 85 לא"י	72	"	"
להוצאת מלוני ועד הלשון	216	"	"
שכר למומחים בכל חודש 18 לא"י	24	"	"
נסיעות המומחים	20	"	"
שכר המזכיר	3	"	"
נסיעות המזכיר	24	"	"
מנהל חשבונות	12	"	"
שכר השמש	24	"	"
צרכי-כתיבה	2	"	"
הוצאות הדואר	24	"	"
נסיעות חברי הועד לישיבות	30	"	"
שכר דירה	24	"	"
ספרי-שמוש והצתקת רשימות בשביל הועדות	50	"	"
הוצאות שונות	30	"	"

בסך הכל הוצאה 1156 לא"י לשנה.

מכתב חוזר

למורים, למנהלי בתי הספר העבריים ולעסקני התרבות בארץ ישראל ובגולה.

חברים נכבדים מאד!

ועד הלשון העברית, שנבחר בראשונה בוועידת מורי ארץ ישראל בגדרה בשנת התרס"ד, גדל במשך עשרים וחמש שנות קיומו והיה למוסד מרכזי בן סמך החותך את גורלה של הלשון העברית החיה וקובע מונחים וצורות לצרכי הדבור העברי בארצנו. חרושיו של ועד הלשון חודרים דרך צנורות מרובים לתוך אוכלסי היהדות בארץ ובחוץ לארץ וגורמים לשכלולה ולהשלמתה של השפה ביחוד בגדר המקצועות השמושיים: בחקלאות, בתכניקה, ברפואה, במלאכה ובתעשייה.

ועד הלשון הושיב ועדות של בלשנים ומומחים העוסקים בקביעת צורות ומונחים למקצועות השונים ובהרחבת הלשון ושפורה. הועד הוציא בזמן האחרון לאור שורה של מלונים: לתכניקה, לחשמל, טלפון וטלגרף וילקוט הצמחים. הוא מוציא לאור זה השנה השניה רבעון מיוחד בשם "לשוננו" המוקדש לחקר הלשון העברית המדוברת. עבודתו זו של ועד הלשון צריכה להיות קרובה ביותר ללבם של המורים ושל עסקני התרבות המקומותיהם, לכל אלה המשתתפים אתנו יחד בתנועת תחית הלשון, מי כמורה העברי זקוק בכל יום למצא בטוי מתאים לתופעות החיים ומי כמוהו יכול להפיץ בין הדור ההולך ובא את יצירות הלשון.

משום זה מוטלת על מנהלי בתי הספר העבריים, על המורים ועל עסקני התרבות חובה כפולה ומכופלת לקבע קשרי-תמיד עם ועד הלשון, להפיץ ברכים את המלים והמונחים שהוא קובע ולעזור לו בעבודתו הקשה אשר העמים על שכמו — לבנות ולבסס אקדמיה של הלשון העברית על אדמת ישראל.

ועד הלשון העברית שנתכנס ביום ד' כסלו זה בתל-אביב לאספתו השנתית בנשיאות ה"ה ח. נ. ביאליק, דוד ילין וד"ר א. מ. מויא החליט לפנות אליכם בהצעה ובבקשה:

1. שכל בית ספר עברי יחתום על "לשוננו" / מחיר החתימה 2½ דולר לשנה.
2. שכל בית ספר עברי ירשם בתור חבר-תורם לחברת "אמוני הלשון העברית", אשר קבלה על עצמה לספק לוועד הלשון את האמצעים הנחוצים לקיומו ולהתפתחותו, ויכניס את תרומתו לפחות בסך חצי דולר לשנה לכל כתה וכתה.
3. ושהמורים ועסקני התרבות בכל מקום יקבלו על עצמם ליסד סניפים מקומיים של חברת "אמוני הלשון העברית" בהתאם לתקנות הרצופות בזה.

על ידי כך יוצרו קשר תמידי ויחס גומלין בין ועד הלשון בארץ ישראל ובין בתי הספר והעסקנים העמלים עמו לשם השלמת הלשון העברית בכל מקום. אנו בטוחים, כי החלטת ועד הלשון תתקבל על ידכם ברצון רב וכי בקרוב נמנה אתכם בין חותמי „לשוננו“ ובין תורמי חברת „אמוני הלשון העברית“.

בכבוד רב ובברכת ארץ ישראל

ועד הלשון העברית בארץ ישראל.

מרכז „אמוני הלשון העברית“—ירושלים

הנהלת הרבעון „לשוננו“.

לכבוד נשיאות הקהלה היהודית

חברינו הנכבדים שבגולה!

חיי העולם של עמנו היו מסורים בכל דור ודור בידי הלשון העברית. הלשון שמשנה קרקע רוחני של האומה, שממנו ינקה אמיץ לב וגבורת רוח ושבה הביעה את תפלותיה ואת תקוות גאולתה.

והנה בא היום המקווה. שפתנו קמה לתחיה בארצנו ותהי שפת דבורו של האכר, הפועל והאומן, המעורים בקרקע מולדתם, לשפת תינוקות וזקנים בערי הארץ ובמושבותיה.

השפה העברית היא שפה רשמית של ארץ ישראל, שבה מוצאות את בטויון פעולות השלטון וההנהגה המדינית בארץ, בה מתנהל החנוך העממי, הבינוני והגבוה של אוכלוסינו, לה זקוקים מוסדי החקלאות, התעשייה, המסחר ובריאות-העם.

אולם שפתנו נפגמה מחוסר שמוש במשך דורות. חסרים לה הרבה מבטאים תכניים דקים. חלק גדול של הלקסיקוגרפיה העברית עוד שקוע כאוצר חמד בגנזי ספרותנו העתיקה והוא טעון גלוי, למוש וסגול לצרכי-החיים.

בכל העבודה החשובה הזו, שיש בה משום צורך הדור ומשום הרמת קרנה

של האומה כולה, עוסק זה עשרים וחמש שנים ועד הלשון העברית בארץ ישראל, המרכב ממלומדים וחוקרי-לשון, מבעלי-סגנון ומחלוצי הדבור העברי בארץ. בשנים האחרונות, שנות גדולו והתפתחותו של הישוב, נתרחבה באופן מוחשי עבודתו של ועד הלשון. הועד הושיב ועדות מיוחדות למקצועות שונים, לחקלאות, לתכניקה, לחימיה, למלאכה, לצבעים, לנגינה, למונחי-רפוא וכריכת ספרים, לתבשילים וכו'. הוא

הוציא לאור כמה ספרים מוקדשים לחקר הלשון העברית החיה ומלונים שמושיים, כמו: 1. המלון לתכניקה. 2. מלון לחשמל, מלפון וטלגרף. 3. ילקוט הצמחים. מלבד זה מוציא ועד הלשון זו השנה השניה רבעון מדעי בשם „לשוננו“, שהוא מוקדש לחקירת הלשון ולהרחבתה ושבו משתתפים מלומדים עברים מכל העולם.

ועד הלשון העברית הוא הגרעין היסודי לאקדמיה הלשונית שלעתיד לבוא. אולם בשעה שכל אומות העולם מספקות לאקדמיות שלהן בחבה ובכבוד את האמצעים הנהוצים לקיומן ולהתפתחותן, שרוי ועד הלשון העברית עד עכשיו במצב דחוק. אין בידו מקור מספיק לצרכי הוצאותיו, אין לו יכולת לשלם שכר למומחים המקדישים לו את מיטב כחותיהם ולפרסם ברבים את המונחים הנקבעים על ידם לשם ספוק צרכי־החיים ולתועלת הישוב. כמו כן משולל הועד כל יכולת לרכוש לעצמו ספרי־שמוש, מלונים ועתונים מדעיים במקצוע הבלשנות השמית והכללית הנהוצים לשם עבודת חבריו.

כדי לתקן את הרע הזה נוסדה חברת „אמוני הלשון העברית“, שמטרתה היא לסייע לוועד הלשון על ידי המצאת האמצעים הנהוצים לצרכיו. חברה זו התחילה בעבודתה וכבר רכשה לה מספר של חברים בארץ ישראל ובחוץ לארץ. מוסדות צבוריים ועסקנים במקומות שונים ראו לחובה ולכבוד לעצמם להרשם בתור חברים תורמים לחברתנו וליסד למטרה זו סניפים מיוחדים בארצותיהם ובעריהם.

קהלת ישראל בברלין יצאה חלוצה לפני חברותיה וקצבה לחברתנו תרומה שנתית ועל ידי כך קבעה קשר מתמיד עם הלשון העברית ועם מקור חייה־האומה. אנו מקוים, כי שאר קהלות ישראל תלכנה גם הן בדרך זו וכל אחת, לפי כחה ולפי רוחב תפיסתה הלאומית בשעה מכריעה זו ליהדות, תרים את תרומתה השנתית לשם בנין הלשון העברית החיה על אדמת ישראל.

בברכת הארץ והלשון

חברת „אמוני הלשון העברית“